

Список використаних джерел

1. Звіти про роботу Національного антикорупційного бюро України за 2015-2019 р. р. URL: <https://nabu.gov.ua/reports> (дата звернення 10.11.2019).
2. Аналітична довідка про стан і основні тенденції криміногенної та безпекової ситуації в Україні у I півріччі 2016 року. *Департамент аналітичної роботи та організації управління МВС України*. Київ, 2016. 52 с.
3. Статистична інформація щодо застосування кримінального законодавства про протидію корупції станом на 28 березня 2017 року. *Центр політико-правових реформ*. URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/20872087-3.4.-statistichm-infoImatsiya-schodo-zastosuvannya-kriminalnogo-zakonodavstva-pro-protidiyu-koruptsiyi> (дата звернення 18.11.2019).
4. Топ-корупціонери: вироки за 2015-2017 роки. *Наші гроші*. URL: <http://nashigroschi.org/2017/12/29/top-koruptsiyony-vyroky-za-2015-2017-roky/> (дата звернення 02.08.2019).

Гелемей Микола Олегович, завідувач відділення заочного навчання Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ДЕКЛАРУВАННЯ ТА РЕАЛЬНІСТЬ

Питання подання корупції в сучасних умовах є актуальним для всіх країн світу. Адже корупція - це багатоаспектне політичне, соціально-економічне, антиправове та психологічно аморальне явище, що ґрунтується на цілому комплексі протиправних дій і вчинків, націлених на отримання неправомірної вигоди та незаконне збагачення. Упродовж існування України як незалежної держави корупція набула безпрецедентних масштабів і на сьогодні є системною.

Боротьба з корупцією та економічною злочинністю належить до найпріоритетніших та актуальних проблем, що стоять перед українським суспільством. Наше дослідження проблем корупції та економічної злочинності лежить в економіко-правовій площині. Ми виходили з того, що саме корупція як інституція тіньової економіки загрожує не лише демократичному розвитку держави, а й економічній безпеці країни. Для визначення шляхів подолання корупції необхідно вивчити умови її виникнення, фактори впливу на її розповсюдження, а також прорахувати можливі методи та напрямки антикорупційної діяльності. Тож проаналізувавши проблеми протидії корупції, спробуємо намітити основні шляхи подолання цього негативного явища.

Починаючи з кінця 2017 року, Україна не має антикорупційної стратегії, яка визначає пріоритети та окреслює загальне бачення державної політики у сфері запобігання та протидії корупції. Разом із тим, цей документ є підставою для розробки і затвердження Державної програми з впровадження антикорупційної стратегії, де вже більш чітко і конкретизовано прописано план дій кожного з уже створених державних органів антикорупційної інфраструктури та інших органів державної влади. Через відсутність стратегії, відповідно, і антикорупційні органи діють незлагоджено, навіть, якщо не брати до уваги конфлікти і розбіжності, які у них періодично виникають [2].

Корупція характерна для всіх держав світу, однак її рівень залежить від конкретних соціально-економічних умов розвитку окремо взятої країни, в нашому випадку України. Наші співвітчизники прекрасно розуміють, що корупція є не лише моральним викривленням, але й економічним парадоксом паралельного існування легального ринкового способу функціонування економіки країни та тіньової економіки. Тим більше, що корупція з часом втрачає колишній сенс простого обміну послугами між громадянином та їхнім розпорядником - чиновником, а перетворюється на непосильний податок, надмірно обтяжує будь-яку економічну дію, остаточно втрачає добровільність, перетворившись на економічну злочинність, загрожуючи повною руйнацією держави як механізму управління. За таких умов боротьба з корупцією здебільшого перетворюється у розправу з представниками політичних і економічних кіл, які є суперниками. Перемагає егоїзм окремих корумпованих груп, при цьому стратегія забезпечення національних інтересів держави відходить на другорядний план. Це доволі поширений спосіб дій за прогресуючої моральної і економічної кризи.

У країнах, де має місце бідність працюючого населення і, зокрема, низький рівень оплати державних службовців та працівників бюджетної сфери, панує побутова корупція. Утворюється замкнуте коло: корупція є причиною зубожіння і гальмом розвитку держави, а зубожіння - причина поширення корупції. Як правило, учасники відповідних дій не вважають себе агентами корупції; скоріш за все, на їх переконання, це тактика виживання. З певними застереженнями, але враховуючи нинішнє адміністративно-бюрократичне засилля, можна зрозуміти прибічників точки зору, що «побутова корупція допомагає в реалізації прав громадян, усуває створені бюрократичні перешкоди, долає дію соціально необумовлених правових норм тощо» [1].

Резюмуючи викладене, зазначимо: ефективна протидія цьому зловиясному явищу передбачає застосування широкого комплексу державних регуляторних імперативів. Підґрунтям останніх, як правило, виступають базові принципи, закони, постанови, інструктивні вимоги, накази тощо. Водночас регуляторні імперативи набувають реальної дієздатності лише тоді, коли враховують наявні об'єктивності та викликають довіру широкого загалу, тобто віддзеркалюють базові державні й суспільні інтереси та пріоритети. Разом з тим відсутність

вітчизняних теренах відчутно послаблює впливи державних регуляторних імперативів. Зокрема, закони як нормативно-правові акти вищої юридичної сили, все частіше ігноруються, не сприймаються як визначальний імператив, тобто обов'язкове правило громадянських поступків та суспільної поведінки. Тому є вагомі підстави стверджувати, що в Україні системна корупція фактично витісняє державу як імперативний (визначальний) суб'єкт влади, присвоюючи принципово важливі атрибути.

Список використаних джерел

1. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у контексті сучасної антикорупційної стратегії: дис. ...д-ра юрид. наук: спец. 12.00.08; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2015. 479 с.

2. Левін П. Більше ніж півтора роки без антикорупційної стратегії URL: <https://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/bilshe-nizh-pivtora-roky-bez-antikorupciynoyi-strategiyi>.

Гетьман Галина Миколаївна, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, кандидат юридичних наук

БОРІТЬБА З КОРУПЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ ЗМАГАЛЬНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України закріпив засади змагальності сторін та свободи в наданні сторонами кримінального провадження суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, яка передбачена п. 4 ч. 1 ст. 129 Конституції України. Сутність принципу змагальності, відповідно до ч. 1 та ч. 2 ст. 22 КПК України, полягає у самостійному обстоюванні стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів та рівності прав на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав [1]. При цьому, «рівноправність сторін означає, що кожна з них користується однаковим обсягом процесуальних прав для здійснення своїх функцій і жодна із сторін не має перед судом переваг у доведенні переконливості своєї позиції» [2, с. 73].

Здебільшого принцип змагальності знаходить свою реалізацію на стадії судового розгляду кримінального провадження. Окрім того, чинний КПК України значно розширює права учасників кримінального провадження, які представляють сторону захисту.

Зрівнявши у своїх правах учасників досудового розслідування змагального кримінального провадження, законодавець сприяв, певним